

Rolnummer 6670
Arrest nr. 15/2018 van 7 februari 2018

## A R R E S T

---

*In zake* : de prejudiciële vraag over artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, gesteld door het Hof van Cassatie.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en E. De Groot, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

\*

\*   \*   \*

### I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 31 mei 2017 in zake M.S., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 7 juni 2017, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede en derde lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het tot gevolg heeft dat een persoon die door een correctioneel rechtscollege is veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een in staat van wettelijke herhaling gepleegde, gecorrectionaliseerde misdaad die, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar was met opsluiting van twintig tot dertig jaar, aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij een derde van zijn straf heeft ondergaan, terwijl een persoon die, in staat van wettelijke herhaling, door een correctioneel rechtscollege is veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een andere gecorrectionaliseerde misdaad of een wanbedrijf, pas op een voorwaardelijke invrijheidstelling aanspraak kan maken na twee derde van zijn straf te hebben ondergaan ? ».

Memories zijn ingediend door :

- M.S., bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. C. Vergauwen en Mr. C. Meert, advocaten bij de balie te Brussel;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. E. Jacobowitz, advocaat bij de balie te Brussel.

Bij beschikking van 14 november 2017 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers F. Daoût en T. Merckx-van Goey te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 13 december 2017 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 13 december 2017 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

### II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De voorziening voor de verwijzende rechter verwijt het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank te Luik van 2 mei 2017 het verzoek om elektronisch toezicht, ingediend door de eiser in cassatie vóór de datum van toelaatbaarheid tot het elektronisch toezicht berekend met verwijzing naar de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling, die zelf varieert volgens de staat van wettelijke herhaling, als onontvankelijk, daar vroegtijdig, te hebben verworpen.

De aan de verwijzende rechter voorgelegde feiten hebben betrekking op een persoon die is veroordeeld tot verschillende vrijheidsstraffen, waaronder een gevangenisstraf van twee jaar wegens opzettelijke slagen en verwondingen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, gepleegd minder dan vijf jaar nadat hij een gevangenisstraf van minstens één jaar heeft ondergaan (namelijk in staat van wettelijke herhaling van « wanbedrijf na wanbedrijf »). Die veroordeling is uitgesproken op verzet tegen een vonnis dat bij verstek is gewezen en die persoon oorspronkelijk had veroordeeld tot een gevangenisstraf van tien jaar, wegens hetzelfde feit, evenwel gekwalificeerd als een poging tot doodslag (namelijk een gecorrectionaliseerde misdaad).

Voor de verwijzende rechter voert de eiser in cassatie in een eerste onderdeel aan dat uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 185/2014 van 18 december 2014 en uit het arrest van het Hof van Cassatie van 19 oktober 2016 voortvloeit dat de strafuitvoeringsrechtbanken voortaan voor de berekening van de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling, de maat van één derde van de straf en niet die van twee derde zouden moeten toepassen op « iedere persoon die door de correctionele rechtbank in staat van wettelijke herhaling wordt veroordeeld voor een gecorrectionaliseerde misdaad, met inbegrip van een gecorrectionaliseerde misdaad die is gediskwalificeerd tot wanbedrijf » en dat de strafuitvoeringsrechtbank dus ten onrechte « het corrigerende effect » van het arrest nr. 185/2014 niet zou hebben toegepast te zijnen aanzien. Hij voert aan dat hij zich bevindt in een situatie die, door de uiteindelijk gekozen minder zware strafrechtelijke kwalificatie (opzettelijke slagen en verwondingen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg), bestraft met een gevangenisstraf van twee jaar, minder gunstig is dan indien de correctionele rechtbank hem wegens de oorspronkelijk gekozen zwaardere strafrechtelijke kwalificatie (poging tot doodslag) zou hebben veroordeeld tot « dezelfde vrijheidsstraf » : in het eerste geval zou hij in aanmerking komen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na twee derde van de straf en in het tweede geval zou hij in aanmerking komen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na één derde ervan. Hij voert in een tweede onderdeel eveneens aan dat hij minder gunstig wordt behandeld dan een persoon die door de correctionele rechtbank wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van meer dan vijf jaar : indien hij, op verzet, in staat van herhaling wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar wegens slagen en verwondingen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, dan zou hij in vrijheid kunnen worden gesteld na twee derde van zijn straf te hebben ondergaan, terwijl de in staat van herhaling wegens dezelfde feiten tot een gevangenisstraf van meer dan vijf jaar veroordeelde persoon na één derde van zijn straf in vrijheid zou kunnen worden gesteld.

In zijn conclusies die het verwijzingsarrest voorafgaan heeft de advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie voorgesteld de twee onderdelen van het middel geformuleerd door de eiser in cassatie te verwerpen in zoverre zij in rechte of in feite falen, en de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag ambtshalve te stellen. Hij heeft eveneens onderstreept dat, te dezen, in tegenstelling tot de zaak die aanleiding heeft gegeven tot het arrest nr. 102/2017, de eiser in cassatie zich niet bevond in een minder gunstige situatie dan indien hij zou zijn veroordeeld wegens een niet-gecorrectionaliseerde misdaad, aangezien het minimale deel van de criminele straf die hij zou moeten ondergaan alvorens de voorwaardelijke invrijheidstelling te kunnen aanvragen (namelijk een derde van vijf jaar opsluiting) in die laatste hypothese langer zou zijn dan de twee derde van de gevangenisstraf van twee jaar die hem te dezen is opgelegd.

De verwijzende rechter stelt vast dat uit het arrest nr. 185/2014 voortvloeit dat de personen die door de correctionele rechtbank of door het hof van beroep zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een gecorrectionaliseerde misdaad, strafbaar vóór de correctionalisering ervan met opsluiting van twintig tot dertig jaar, gepleegd in staat van herhaling, in aanmerking komen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na een derde van die straf te hebben ondergaan, terwijl de personen die, zoals de eiser, door de correctionele rechtbank of door het hof van beroep zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een ander wanbedrijf of een gecorrectionaliseerde misdaad die is gepleegd in staat van herhaling, pas in aanmerking komen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na twee derde van die gevangenisstraf te hebben ondergaan.

De verwijzende rechter stelt vast dat sinds de in het arrest nr. 185/2014 vastgestelde schending geen enkele wetswijziging heeft plaatsgehad en stelt aan het Hof de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag, waarbij hij verzoekt om de termijnen voor de behandeling van de zaak in te korten.

### III. *In rechte*

- A -

A.1. In zijn memorie wijst de Ministerraad erop dat de prejudiciële vraag niet anders lijkt te moeten worden beantwoord dan de vraag die het voorwerp heeft uitgemaakt van de zaak met rolnummer 6663 en dat hij zich naar de wijsheid van het Hof gedraagt.

A.2.1. De eiser voor de verwijzende rechter voert in zijn memorie aan dat de veroordeelde zich voor eenzelfde feit in een situatie bevindt die, indien de zwaarste strafrechtelijke kwalificatie wordt gekozen (poging tot doodslag, namelijk een gecorrectionaliseerde misdaad) gunstiger is voor de uitvoering van zijn straf dan indien die kwalificatie minder zwaar is (onopzettelijke slagen en verwondingen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, namelijk een wanbedrijf). Hij wijst erop dat, indien hij de herkwalificatie van gecorrectionaliseerde misdaad in wanbedrijf niet had verkregen, hij slechts een derde van zijn straf zou moeten ondergaan, terwijl hij, te dezen, een langere straf moet ondergaan (twee derde van zijn straf) voor een veroordeling tot een minder zwaar misdrijf.

Hij doet gelden dat de vergeleken categorieën zich in vergelijkbare situaties bevinden, waarbij het enige verschil de gekozen juridische kwalificatie is : een zwaardere juridische kwalificatie leidt tot een minder lange effectieve straf.

Hij voert aan dat, om sneller in aanmerking te komen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, hij beter wegens een poging tot doodslag zou zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar, in plaats van wegens dezelfde feiten, geherkwalificeerd in opzettelijke slagen en verwondingen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, te worden veroordeeld tot dezelfde gevangenisstraf : in het eerste geval zou hij in aanmerking zijn gekomen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na een derde van zijn straf, terwijl hij in het tweede geval pas na twee derde van zijn straf hiervoor in aanmerking komt.

A.2.2. De eiser voor de verwijzende rechter is van mening dat het verschil in behandeling te dezen niet redelijk kan worden verantwoord en dat de lering uit het arrest nr. 185/2014 kan worden omgezet naar de onderhavige prejudiciële vraag.

- B -

#### *Ten aanzien van de in het geding zijnde bepaling en de daarmee verbonden bepalingen*

B.1. Aan het Hof wordt een vraag gesteld over de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten (hierna : de wet van 17 mei 2006), in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede en derde lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden.

B.2. Artikel 23, § 1, 1°, van de wet van 17 mei 2006 bepaalt :

« De beperkte detentie en het elektronisch toezicht kunnen worden toegekend aan de veroordeelde die :

1° zich, op zes maanden na, in de tijdsvoorwaarden bevindt voor de toekenning van de voorwaardelijke invrijheidstelling, [...] ».

Artikel 25, § 2, van dezelfde wet bepaalt, in de versie ervan die van toepassing is voor de verwijzende rechter :

« De voorwaardelijke invrijheidstelling wordt toegekend aan elke veroordeelde tot één of meer vrijheidsstraffen waarvan het uitvoerbaar gedeelte meer dan drie jaar bedraagt voor zover de veroordeelde :

a) hetzij één derde van deze straffen heeft ondergaan;

b) hetzij, indien in het vonnis of in het arrest van veroordeling is vastgesteld dat de veroordeelde zich in staat van herhaling bevond, twee derden van die straffen heeft ondergaan, zonder dat de duur van de reeds ondergane straffen meer dan veertien jaar bedraagt;

[...] ».

Bij artikel 25 van het Strafwetboek wordt de duur van de correctionele gevangenisstraf vastgesteld, met name voor gecorrectionaliseerde misdaden.

Artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek bepaalt dat de correctionele rechtbank een zwaardere straf kan uitspreken wanneer zij vaststelt dat de veroordeelde zich in staat van wettelijke herhaling bevindt doordat hij een nieuw wanbedrijf heeft gepleegd voordat vijf jaren zijn verlopen sinds hij een gevangenisstraf van ten minste één jaar heeft ondergaan of sinds die straf verjaard is.

Artikel 56, derde lid, van het Strafwetboek, zoals ingevoegd bij artikel 14 van de wet van 5 februari 2016 « tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie », bepaalt :

« [...] indien het nieuwe wanbedrijf een misdaad is die werd gecorrectionaliseerd of waarvoor het hof van assisen het bestaan van verzachtende omstandigheden heeft aanvaard,

mag de gevangenisstraf de maximumduur van de opsluiting waarin de wet voorziet voor die misdaad of veertig jaar indien het om levenslange opsluiting gaat, niet te boven gaan ».

Artikel 80 van het Strafwetboek bepaalt hoe de criminele straffen kunnen worden verminderd indien er verzachtende omstandigheden aanwezig zijn.

Artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden maakt het mogelijk misdaden te correctionaliseren wegens verzachtende omstandigheden of om reden van verschoning.

B.3. Krachtens artikel 1 van het Strafwetboek bepaalt de door de rechter in laatste aanleg uitgesproken straf (criminele, correctionele of politiestraf) de aard van het misdrijf (misdad, wanbedrijf of overtreding).

Een gecorrectionaliseerde misdaad is een misdrijf dat normaal gezien wordt bestraft met een criminele straf die wordt omgezet in een correctionele straf wegens verzachtende omstandigheden of om reden van verschoning.

De gecorrectionaliseerde misdaad wordt gelijkgesteld met een wanbedrijf, waarop in beginsel de op de wanbedrijven toepasselijke regeling, met name inzake herhaling, wordt toegepast.

B.4.1. In het stadium van de uitspraak van de straf wordt de herhaling van een gecorrectionaliseerde misdaad na wanbedrijf (of na gecorrectionaliseerde misdaad) gelijkgesteld met een herhaling van een wanbedrijf na wanbedrijf en wordt zij geregeld bij artikel 56, tweede en derde lid, van het Strafwetboek.

B.4.2. Het Strafwetboek voorziet niet in de verzwaring van de straf ingeval van herhaling van misdaad na wanbedrijf.

B.4.3. Bij zijn arresten nrs. 193/2011 (B.7.1), 199/2011 (B.6.1), 185/2014 (B.9) en 102/2017 (B.5.) heeft het Hof met betrekking tot artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek geoordeeld :

« Artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek maakt deel uit van een geheel van bepalingen die ertoe strekken de herhaling te bestraffen, met andere woorden het geval waarin « de dader van een eerste misdrijf, die wegens dat feit is gestraft, er een tweede pleegt » (eigen vertaling) (*Parl. St.*, Senaat, 1851-1852, nr. 70, p. 28). Aangezien zij een « verzwarende omstandigheid » is en aangezien zij getuigt van de ondoeltreffendheid van de eerste straf om « [de veroordeelde] ertoe aan te sporen de wet na te leven » (eigen vertaling), verantwoordt de herhaling de toepassing van een strengere straf (*ibid.*, p. 29).

De aan de rechter gelaten mogelijkheid om het dubbele van het maximum van de correctionele straf uit te spreken waarin bij de wet voor dat tweede feit is voorzien, is een nuttige waarborg in het belang van de samenleving (*ibid.*, p. 30).

De onmogelijkheid voor de rechter om een dergelijke beslissing te nemen wanneer een misdaad volgt op een veroordeling tot een correctionele straf, werd verantwoord door het feit dat « de criminele straf [...] voldoende zwaar is en aan de rechter genoeg ruimte laat om in alle behoeften van verzwarende omstandigheden te voorzien welke die herhaling heeft doen ontstaan », waarbij « de ondoeltreffendheid van de eerste veroordeling dan wordt verholpen door de noodzakelijke strengheid van de tweede » (eigen vertaling) (*Parl. St.*, Kamer, 1850-1851, nr. 245, pp. 41-42) ».

B.5. In het stadium van de tenuitvoerlegging van de straffen zijn de tijdsvoorwaarden om in aanmerking te komen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling minder gunstig in geval van veroordeling in staat van herhaling : wanneer het vonnis of arrest van veroordeling heeft vastgesteld dat de veroordeelde tot een of meer vrijheidsstraffen waarvan het uit te voeren deel meer dan drie jaar bedraagt, in staat van herhaling verkeerde, dan dient die laatste in beginsel twee derde van die straffen te hebben ondergaan, zonder dat de duur van de reeds ondergane straffen meer dan veertien jaar bedraagt, om in aanmerking te komen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling (artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006), in plaats van een derde van die straffen in geval van veroordeling zonder staat van herhaling (artikel 25, § 2, a), van dezelfde wet).

De omstandigheid dat de veroordeelde de datum van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling heeft bereikt, houdt evenwel niet in dat die laatste automatisch wordt toegekend. Naast de tijdsvoorwaarden zijn grondvoorwaarden vereist om de veroordeelde toe te laten een voorwaardelijke invrijheidstelling te genieten : alvorens een strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen, gaan de strafuitvoeringsrechtbanken na of er tegenaanwijzingen bestaan (namelijk onder meer « de afwezigheid van vooruitzichten op sociale reclassering », « het risico van het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten » en « het risico dat de veroordeelde de slachtoffers zou lastigvallen »), alsook of een sociaal

reclasseringsplan is opgesteld waaruit de perspectieven op reclassering van de veroordeelde blijken (artikelen 25, § 2, 47, § 1, en 48 van de wet van 17 mei 2006).

*Ten aanzien van de prejudiciële vraag*

B.6. De verwijzende rechter vraagt of de in het geding zijnde bepaling bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre zij « tot gevolg heeft dat een persoon die door een correctioneel rechtscollege is veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een in staat van wettelijke herhaling gepleegde, gecorrectionaliseerde misdaad die, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar was met opsluiting van twintig tot dertig jaar, aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij een derde van zijn straf heeft ondergaan, terwijl een persoon die, in staat van wettelijke herhaling, door een correctioneel rechtscollege is veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een andere gecorrectionaliseerde misdaad of een wanbedrijf, pas op een voorwaardelijke invrijheidstelling aanspraak kan maken na twee derde van zijn straf te hebben ondergaan ».

Het Hof onderzoekt de prejudiciële vraag in zoverre zij betrekking heeft op artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006, zoals het van kracht was vóór de wijziging ervan bij artikel 4 van de wet van 21 december 2017 « tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de invoering van een beveiligingsperiode en tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis voor wat de onmiddellijke aanhouding betreft ».

B.7. In zijn verwijzingsbeslissing stelt de verwijzende rechter vast dat uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 185/2014 blijkt dat « een persoon die door de correctionele rechtbank wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een gecorrectionaliseerde misdaad, strafbaar vóór de correctionalisering ervan met de straf van opsluiting van twintig tot dertig jaar, gepleegd minder dan vijf jaar nadat hij een gevangenisstraf van minder dan een jaar heeft ondergaan of nadat die straf is verjaard, in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na een derde van zijn straf te hebben ondergaan ».

De verwijzende rechter leidt hieruit af dat de volgende twee categorieën van personen zijn onderworpen aan een verschillende regeling inzake toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling :



- de personen die door de correctionele rechtbank of door het hof van beroep zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van wettelijke herhaling, strafbaar, vóór de correctionalisering ervan, met opsluiting van twintig tot dertig jaar, die in aanmerking komen voor die modaliteit, met toepassing van het voormelde arrest van het Grondwettelijk Hof, na een derde van hun straf te hebben ondergaan, en

- de personen die, zoals de eiser, door de correctionele rechtbank of door het hof van beroep zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een andere gecorrectionaliseerde misdaad of wegens een wanbedrijf gepleegd in staat van wettelijke herhaling, die pas in aanmerking komen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na twee derde van hun straf te hebben ondergaan.

B.8.1. Bij zijn arrest nr. 193/2011 van 15 december 2011 heeft het Hof geoordeeld :

« Artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek, in samenhang gelezen met artikel 25 van hetzelfde Wetboek en met artikel 2, eerste lid en derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doch enkel in zoverre het toelaat de inverdenkinggestelde die naar de correctionele rechtbank is verwezen wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die is gepleegd minder dan vijf jaar nadat hij een gevangenisstraf van minstens één jaar heeft ondergaan of nadat die straf is verjaard, te veroordelen tot een hogere straf dan die welke kan worden uitgesproken ten aanzien van de inverdenkinggestelde die wegens dezelfde misdaad die in diezelfde omstandigheid is gepleegd, naar het hof van assisen is verwezen ».

B.8.2. Bij zijn arrest nr. 199/2011 van 22 december 2011 heeft het Hof geoordeeld :

« Artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek, in samenhang gelezen met artikel 25 van hetzelfde Wetboek, met artikel 216<sup>novies</sup> van het Wetboek van strafvordering en met artikel 2, eerste lid en derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doch enkel in zoverre het toelaat de inverdenkinggestelde die naar de correctionele rechtbank is verwezen wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die is gepleegd minder dan vijf jaar nadat hij een gevangenisstraf van minstens één jaar heeft ondergaan of nadat die straf is verjaard, te veroordelen tot een hogere straf dan die welke kan worden uitgesproken ten aanzien van de inverdenkinggestelde die wegens dezelfde misdaad die in diezelfde omstandigheid is gepleegd, verwezen is naar het hof van assisen dat verzachtende omstandigheden in aanmerking neemt ».

B.8.3. Bij zijn arrest nr. 185/2014 van 18 december 2014 heeft het Hof geoordeeld :

« - Artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek, in samenhang gelezen met artikel 25 van hetzelfde Wetboek, met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden en met artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doch enkel in zoverre het tot gevolg heeft de persoon die voor een poging tot moord is veroordeeld door de correctionele rechtbank wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die is gepleegd minder dan vijf jaar nadat hij een gevangenisstraf van minstens één jaar heeft ondergaan of nadat die straf is verjaard, langer uit te sluiten van de mogelijkheid van een voorwaardelijke invrijheidstelling dan de persoon die door het hof van assisen tot een criminele straf is veroordeeld wegens dezelfde misdaad die in diezelfde omstandigheid is gepleegd.

- De gevolgen van die wetsbepaling worden gehandhaafd tot de inwerkingtreding van een wet die aan die discriminatie een einde maakt en uiterlijk tot 31 juli 2015 ».

Tot op heden heeft de wetgever de in het arrest nr. 185/2014 vastgestelde ongrondwettigheid evenwel niet verholpen.

B.8.4. Bij zijn arrest nr. 102/2017 van 26 juli 2017 heeft het Hof geoordeeld dat de in het voormelde arrest nr. 185/2014 vervatte vaststelling van een schending, met betrekking tot de datum waarop men voor de voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking kan komen, ook geldt ten aanzien van een met opsluiting van vijftien tot twintig jaar strafbare misdaad die is gecorrectionaliseerd.

B.9. Bij een arrest van 19 oktober 2016 (P.16.0837.F) heeft het Hof van Cassatie geoordeeld dat, met toepassing van het arrest nr. 185/2014, met de staat van wettelijke herhaling vastgesteld in het stadium van de uitspraak van de straf, geen rekening kan worden gehouden in het stadium van de strafuitvoering om de duur van de te ondergane hechtenis te bepalen alvorens voor voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking te komen ten aanzien van een persoon die is veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die oorspronkelijk strafbaar was met dezelfde strafmaat als die welke wordt beoogd in het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 185/2014 (namelijk een gevangenisstraf van twintig tot dertig jaar).

Bij een arrest van 2 augustus 2017 (P.17.0766.N) heeft het Hof van Cassatie geoordeeld dat uit het arrest nr. 102/2017, voortvloeiende dat de vaststelling van ongrondwettigheid vervat in het arrest nr. 185/2014 niet beperkt was tot de misdaden die strafbaar zijn met een straf van opsluiting van twintig tot dertig jaar.

Bij een arrest van 27 september 2017 (P.17.0461.F) gewezen in een geschil dat aanleiding heeft gegeven tot het arrest nr. 102/2017, heeft het Hof van Cassatie geoordeeld dat de strafuitvoeringsrechtbank terecht had beslist dat de veroordeelde in aanmerking kwam voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na een derde van zijn straf te hebben ondergaan, niettegenstaande dat het vonnis van veroordeling heeft vastgesteld dat de verweerder zich in staat van herhaling bevond.

B.10. De twee voormelde arresten nrs. 193/2011 en 199/2011 hadden betrekking op een verschil in strafmaat naargelang een persoon wordt veroordeeld door het hof van assisen dan wel door de correctionele rechtbank.

De twee voormelde arresten nrs. 185/2014 en 102/2017 hadden betrekking op een verschil ten aanzien van de strafuitvoering, naargelang een persoon wordt veroordeeld door het hof van assisen of door de correctionele rechtbank.

De onderhavige prejudiciële vraag heeft betrekking op een verschil in behandeling ten aanzien van de strafuitvoering, tussen personen die door een correctioneel rechtscollege zijn veroordeeld, naar gelang van het in het geding zijnde type misdrijf.

B.11.1. De personen die zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een wanbedrijf dat in staat van wettelijke herhaling is gepleegd, komen pas voor de voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking nadat zij twee derden van hun straf hebben ondergaan.

Hetzelfde geldt voor de personen die zijn veroordeeld wegens een met opsluiting van vijf tot tien jaar strafbare misdaad die is gecorrectionaliseerd. In dat geval is de straf die kan worden uitgesproken, immers een gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaar, met andere woorden een correctionele straf.

B.11.2. Het komt aan de wetgever en niet aan het Hof toe om te bepalen op welk oogenblik personen die zijn veroordeeld en zich in een staat van wettelijke herhaling bevinden, voor een voorwaardelijke invrijheidstelling in aanmerking kunnen komen. In het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet dient het Hof echter erover te waken dat personen die zich in een vergelijkbare situatie bevinden niet ongelijk worden behandeld zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat. Indien het Hof daarbij een discriminatie vaststelt, komt het aan de wetgever toe om te bepalen in welke zin daaraan een einde dient te worden gesteld. In afwachting van een optreden van de wetgever dienen de in het geding zijnde bepalingen evenwel in overeenstemming met de Grondwet te worden toegepast.

B.11.3. Om redenen die analoog zijn aan die welke in de voormelde arresten nrs. 185/2014 en 102/2017 zijn vermeld, is de in het geding zijnde bepaling aangetast door eenzelfde ongrondwettigheid.

B.12. Het in geding zijnde verschil in behandeling, dat erin bestaat te kiezen voor een strengere drempel van toelaatbaarheid tot de voorwaardelijke invrijheidstelling voor de personen die, in staat van wettelijke herhaling, door een correctioneel rechtscollege zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een met opsluiting van vijf tot tien jaar strafbare misdaad die is gecorrectionaliseerd of wegens een wanbedrijf, is niet redelijk verantwoord.

Het heeft immers tot gevolg dat niet wordt gewaarborgd dat de strafmaat in acht wordt genomen in het stadium van de strafuitvoering daar de personen die in staat van wettelijke herhaling worden veroordeeld tot een gevangenisstraf voor een bij de wet strenger bestraft feit, eerder in aanmerking kunnen komen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling dan de personen die in staat van wettelijke herhaling worden veroordeeld tot een gevangenisstraf voor een bij de wet minder zwaar bestraft feit.

B.13. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006 « betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringmodaliteiten », in de versie ervan die van toepassing is voor de verwijzende rechter, in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede en derde lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het tot gevolg heeft dat een persoon die, in staat van wettelijke herhaling, door een correctioneel rechtscollege wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een wanbedrijf of een gecorrectionaliseerde misdaad die oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar was met de straf van opsluiting van vijf tot tien jaar, in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na twee derde van zijn straf te hebben ondergaan, terwijl een persoon die, in staat van wettelijke herhaling, door een correctioneel rechtscollege wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar was met een andere straf van opsluiting, in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling na een derde ervan te hebben ondergaan.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 7 februari 2018.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

J. Spreutels